

V Praze dne 18. září 2024

Čj.: OVA 625/24

Stanovisko

k

návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii a o změně některých zákonů (zákon o Vojenské policii), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

I. Shrnutí

Návrh zákona mění velké množství ustanovení stávajícího zákona o vojenské policii. Zpráva RIA deklaruje, že se jedná o zpřesnění ..., vytvoření podmínek ..., deklarování Souhrnně lze říci, že návrh zákona se zabývá oprávněními vojenské policie zpráva RIA pak jednotlivými změnami v textu zákona, aniž by se zabývala věcnou podstatou, věcnými důvody těchto změn. Výčet těchto změn je uveden podrobně ve shrnutí zprávy RIA, zpráva RIA je strukturována podle navrhovaných změn.

II. Připomínky a návrhy změn

Definice problému

Za problém se ve zprávě RIA považuje právní úprava samotná, tedy to, jak je současný zákon formulován a jaké právní důsledky z toho mohou vyplývat. Definice problému nepopisuje dopady situace na reálný život, které nastávají a které je třeba řešit, ani negativní nastalé důsledky v případech, kdy reálné situace nejsou řešeny, jsou řešeny špatně, nedostatečně nebo neúčinně.

V definici problému návrhu zákona je třeba popsat důsledky „problémů současné právní úpravy“ a důsledky „chybějící právní klarity“, nikoliv problémy právní úpravy samotné. Popis důsledků musí být specifický a musí z něj být možné posoudit výskyt, závažnost, nebezpečnost daných důsledků a další dopady na bezpečnost státu, obyvatel a na společnost v případě, že důsledky nedokonalé právní úpravy nastanou. Dopady stávající nejasné právní úpravy musí být popsány kvalitativně, a všude, kde je to možné je kvantifikovat.

Popis problému je popsán jako popis právního stavu, nikoliv jako popis věcných problémů, které v reálném světě nastávají, mají závažné důsledky a je třeba je řešit.

Popis existujícího právního stavu

Popis právního stavu je výčtem zákonů. Jelikož právní úprava je víceméně podrobně popsána v popisu problému (kde není popsán problém), lze popis existujícího právního stavu považovat za dostatečný.

Identifikace dotčených subjektů

Dotčené subjekty jsou uvedeny výčtem. Není zřejmé, čím, jak a proč jsou dotčeny a ne vždy to lze odvodit z jiných částí zprávy RIA.

Popis cílového stavu

Popis cílového stavu je pojat jako změna ustanovení stávajícího zákona, tedy cílem se zdá být změnit zákon. Je-li cílem také změna v reálném světě, jaká je povaha této změny, jak a za jakých okolností jí bude dosaženo a co se v reálném světělepší, nelze z popisu cílového stavu vyčíst ani to nelze odvodit z dalších částí zprávy RIA.

V důsledku takto popsaného „cílového stavu“ lze sice zjistit, zdali jej bylo dosaženo (a odpověď bude vždy ANO, bude-li zákon schválen, neboť samotným schválením zákona se změní ustanovení zákona o vojenské policii, která jsou deklarována jako cíl), nelze však zjistit, zda došlo k nějakému zlepšení reálné situace.

Stručně lze shrnout, že cílem novely zákona o vojenské policii je novela zákona o vojenské policii. Což je, při vší účtě, poněkud zjednodušující.

Zhodnocení rizika

Je opět provedeno formálně, tedy v duchu „vojenská policie nebude mít oprávnění..“, avšak nikde není uvedeno, co se v důsledku nedostatečného oprávnění stane nebo v současnosti děje. Nelze tedy posoudit míru, povahu ani závažnost rizika, ani rizika samotná.

Návrh variant řešení

Variety řešení jsou v zásadě „právní“ - nejedná se o věcná řešení.

Příklad: Vojenská policie může být

- „... jednotným ozbrojeným policejním sborem, který je součástí Ministerstva obrany (var 1) ...“
- „... jednotným ozbrojeným bezpečnostním sborem...“ (var 2)“
- „... samostatnou součástí ozbrojených sil...“ (var 3)

V diskusi variant řešení jsou popsány právní důsledky různých variant, nikoliv věcné dopady těchto variant v reálném světě. Bez znalosti reálných dopadů právních variant není možná dopady posoudit a RIA tím nemůže odpovídat požadavkům obecných zásad.

Vyhodnocení nákladů a přínosů

Náklady a přínosy nejsou uvedeny, přestože kapitola tohoto nadpisu ve zprávě je. Uvádí však obecný popis, který není vztahen k uvedeným problémům, ani nemají návaznost na varianty řešení. Zdá se pravděpodobné, že mnohé náklady i potenciální přínosy nejsou uvedeny vůbec.

Z textu vyplývá, že za přínos se považuje nastolení právní jistoty. Zpráva se nezabývá reálnými dopady na výkon vojenské policie.

Náklady se nemyslí pouze finanční, nebo rozpočtové náklady, nýbrž jakékoli negativní dopady navrhovaných změn.

Nejsou identifikovány žádné náklady dotčených subjektů. Jsou pouze uvedeny některé odkazy na provozní nebo akviziční rozpočet Ministerstva obrany, bez specifických informací, podkladů a zdrojů.

Např. je zarážející, že by nemělo dojít k navýšení finančních prostředků (jak zpráva tvrdí). Ačkoliv se uvádí, že náklady na pořízení nové techniky jsou započítány v přijaté koncepci, RIA se již nepozastavuje nad otázkami dalších nákladů (např. najímání nových expertů; náklady na školení policistů; případně náklady spojené s administrativou nové jednotky využívající bezpilotní systémy apod.).

Náklady a přínosy, mají-li mít smysl, musí být stanoveny pro každou z uváděných variant zvlášť pro každou věcnou oblast zvlášť, aby bylo možné náklady a přínosy každé varianty v každé věcné oblasti navzájem porovnat. Teprve na základě takového srovnání je možné diskutovat a navrhovat nejvhodnější variantu, která má nejlepší poměr nákladů a přínosů (v zásadě analogie úvahy cena/výkon když člověk kupuje pračku nebo telefon).

Stanovení pořadí variant

Návrh variant obsahuje rovnou i jejich vyhodnocením (ve smyslu indikace nejvhodnější varianty). Toto hodnocení ale není založeno na srovnání relevantních kritérií (nákladů a přínosů jednotlivých variant), je velmi obecné a ničím nezdůvodněné..

Přezkum účinnosti.

Přezkum účinnosti neobsahuje jasné ukazatele, měřitelné hodnoty, a v zásadě nelze poznat, jak bude účinnost přezkoumávána. Jelikož nejsou stanoveny cíle návrhu zákona, je zřejmé, že stanovení měřitelných ukazatelů (pro cíle, které nejsou stanoveny) bude mimořádně obtížné.

Není tedy zřejmé, jaký stav se bude považovat za takový, že cíle právní úpravy bylo dosaženo, právní úprava byla účinná. Účinnost právní úpravy nelze přezkoumat.

Měla by se zde také, kvůli povaze návrhu, zrcadlit rizika přijetí navrhované úpravy (která nejsou nikde specifikována) a mělo by být uvedeno, jakým způsobem se budou sledovat nežádoucí dopady zvýšení kompetencí vojenské policie, a jaké nežádoucí dopady už budou považovány za závažné a hodné přezkumu regulace.

III. Shrnutí připomínek k závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace

ZZ RIA není vypracována v dostatečně srozumitelnosti, přehlednosti, kvalitě, hloubce a struktuře. Pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace konstatuje, že závěrečná zpráva RIA jako celek trpí zásadními nedostatky, a uplatňuje vůči ní zásadní připomínky.

Nedostatky jsou popsány v části připomínek a týkají se základního pojetí ZZ RIA. Pro přepracování RIA je třeba:

- identifikovat věcné potřeby, problémy reálného světa, situace, která nastávají v důsledku stávající úpravy zákona o vojenské policii.
- Na věcné problémy navázat reálnými a smysluplnými návrhy variant řešení a jejich vyhodnocením na základě společných, jednoznačných kritérií.
- Existenci problémů a podklady pro vyhodnocení variant podložit daty a zdroji.

IV. Závěr

Pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace na základě **doporučuje** Legislativní radě vlády, **aby projednávání návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii a o změně některých zákonů (zákon o Vojenské policii), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, přerušila za účelem dopracování zprávy RIA předkladatelem** ve smyslu výše uvedených zásadních připomínek.

Vypracoval:

RNDr. Jan Vozáb, Ph.D.

Mgr. Ing. Lucie Zapletalová, M.A.
předsedkyně komise